

MASKUN JÄRJESTÖSTRATEGIA

YHTÄ KÖYTTÄ -YHDISTYKSET, KUNTA JA SEURAKUNTA

SISÄLTÖ

MIKÄ ON JÄRJESTÖSTRATEGIA?	3
JOHDANTO	4
LÄHTÖKOHDAT MASKUSSA	5
TAVOITTEENA HYVINVOIVA JA AKTIIVISTEN ASUKKAIDEN MASKU	8
YHTÄ KÖYTTÄ –OHJELMAN STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	10

Maskun kunta,
Lähde: <http://www.paikkatieto.airix.fi/paikkatieto/masku/>

Teksti: Tauno Linkoranta
Kuvat: Jyrki Kangas & Tauno Linkoranta
Taitto: Piia Iivonen

MIKÄ ON JÄRJESTÖSTRATEGIA?

Järjestöstrategian tavoitteena on kirjoittaa auki ne tavoitteet ja toimenpiteet, miten yhteistyötä julkisen sektorin (kunnan ja seurakunnan) sekä kolmannen sektorin (yhdistykset ja järjestöt) välillä halutaan kehittää pitkällä tähtäimellä. Miten kunta/seurakunta tukee yhdistyksiä vapaaehtoistoiminnan ja yhteisöllisyyden vahvistajina, miten kunta/seurakunta toimii palvelu- ja tarjoavien yhdistysten suhteen, mitä palveluja kunta/seurakunta haluaa ostaa kolmannelta sektorilta, minkälaisia muita yhteistyösopimuksia kunta/seurakunta haluaa yhdistysten kanssa solmia? Mitä yhdistyksiltä odotetaan kuntalaisten mielipiteiden ja toiveiden esiin tuojina? Miten yhdistykset voisivat lisätä keskinäistä yhteistyötään, esimerkiksi tilojen käytön tai koulutuksen osalta?

Lainauksia kyselyvastauksista:

"Alueen tarpeiden tunteminen ja kuuleminen on tärkeitä sekä sen työn arvostaminen, jota kyläläiset ovat vuosikymmeniä tehneet oman alueensa viihtyvyyden eteen."

"Yhdistykset voivat hyvin pienillä kunnan panostuksilla tuoda paljon lisää kunnan palvelutuotantoon esim. harrastetoiminnan muodossa. Lisäävät yhteisöllisyyttä, ihmisten vireyttä ja antavat kuntalaisille mahdollisuuksia harrastustoimintaan."

"Vapaa-aikansa käyttäisi mieluiten positiivisessa yhteistyössä, jossa työn jälki tulisi melko nopeasti näkyviin. Vapaaehtoinen menee sinne mistä saa mukavaa vaihtelua."

"Voiton tuottaminen ei ole yhdistyksen tarkoitus, vaan kohderyhmän hyvä palvelu."

JOHDANTO

Maskussa kunnan ja yhdistysten välillä on ollut jo varsin pitkään erilaista yhteistyötä. Seurakunnan ja yhdistysten välistä yhteistyötä on ollut hieman vähemmän, mutta uusi ilmiö se ei ole siläkään puolella. Vuonna 2009 tapahtuneen kuntaliitoksen jälkeen on kuitenkin tullut esille tarve linjata julkisen sektorin ja kolmannen sektorin yhteistyömuotoja ja –mahdollisuuksia entistä selkeämmiksi. Maskuun liittyneet Lemu ja Askainen toivat mukanaan uudenlaisia toimintakulttuureita ja myös haasteita. Kompaktin kokoisessa vanhassa Maskussa alueellisen tasa-arvon vaatimus ei esimerkiksi ollut erityisen akuutti kysymys.

Maskun kunnan strategiassa (hyväksytty vuonna 2010) 3. sektorin asemaa tarkastellaan yksinomaan palvelujen järjestämisen näkökulmasta. Uusia paineita kolmannen sektorin aseman määrittelyyn on tulossa myös valmisteilla olevasta kuntarakenneuudistuksesta, jossa mahdolliset uudet suuremmat kuntakokonaisuudet edellyttävät uusia välineitä lähidemokratian kehittämiseksi ja paikallisen asiantuntemuksen hyödyntämiseksi. Turun seudullakin on paineita Maskua koskeviin kuntaliitoksiin.

Myös kuntalakia uudistetaan parhaillaan ja ilmeistä on, että lakiin kirjataan entistä painokkaammin näkökulmia siihen, miten kuntien edellytetään hoitavan lähidemokratiakysymyksiä. Voimassaoleva kuntalaki mahdollistaa jo monenlaisia keinoja kuntalaisten kuulemiseen ja asioihin vaikuttamiseen muun muassa aloitteiden ja alueellisten vaikuttamiselimien kautta. Näitä vain on käytetty kovin harvoin.

Kunnan ja yhdistysten välistä yhteistyötä tulisi linjata sekä Maskun kunnan omasta näkökulmasta että kumppanuusnäkökulmasta yhdistyksiä kuullen. Oman mausteensa yhteistyömahdollisuuksien kattavuuteen tuo seurakunnan mukanaolo selvityksessä; myös pienet seurakunnat joutuvat entistä kireämmässä taloudellisessa tilanteessa miettimään monien toimintojen järjestämistä yhdistys- ja järjestökenttään ja vapaaehtoisiiin tukeutuen.

Keskeisimmät linjaukset liittyvät:

1. yhdistysten rooliin maskulaisen hyvinvoinnin edistäjinä
2. kunnan ja seurakunnan sekä yhdistysten välisen yhteistyön muotoihin
3. kunnan ja seurakunnan toimenpiteisiin, joilla yhdistysten toimintaedellytyksiä turvataan ja kehitetään
4. yhdistysten keskinäiseen yhteistyöhön

Aloitteen järjestöstrategian tekemisestä teki Maskun kunnan kehitysjohtaja Jaakko Olenius. Varsinais-Suomen Kylät ry:n *Kylä välittää* -hanke kiinnostui toimeksiannosta, koska hankkeessa yhtenä keskeisenä tavoitteena on etsiä uusia yhteistyömuotoja kuntien ja 3. sektorin välillä. Käytännössä strategiaa ovat koonneet kyläasiamies Tauno Linkoranta ja projektiavustaja Piia Iivonen.

Järjestöstrategia käynnistyi maskulaisen yhdistysmaailman kartoituksella ja kunnan ja seurakunnan viranhaltijoiden haastatteluilla. Ajatuksia strategiasta peilattiin myös yhdistystapaamisissa. Marraskuussa toteutettiin webropol-kysely yhdistyksille, joulutammikuun vaihteessa kunnan luottamushenkilöille ja helmikuussa kunnan ja seurakunnan johtaville viranhaltijoille. Helmikuussa yhdistyksiltä kysyttiin myös koulutustarpeista. Maalis- ja huhtikuussa järjestettiin lisää haastatteluja sekä yleisötilaisuuksia kyselytuloksiin ja strategialuonnoksiin liittyen.

Saadut mielipiteet, lausunnot ja keskustelutilaisuuksien muistiinpanot on huomioitu strategian työstämisessä. Keskeisimmät konkreettiset näkökulmat painottuvat:

1. Kansalaisvaikuttamiseen eli päättäjien ja yhdistystoimijoiden keskusteluyhteyden parantamiseen.
2. Yhdistystilojen käytön kehittämiseen sekä tiedottamisen edelleen kehittämiseen ja tehostamiseen
3. Yhteistyön periaatteisiin: yleiseen yhdistystoiminnan arvostamiseen sekä alueellisen tasa-arvon edistämiseen
4. Yhdistys- ja järjestötoimijoiden osaamiseen

Nämä ovat myös **STRATEGIAN KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT**. Näihin panostamalla edistetään strategian toteutumista.

LÄHTÖKOHDAT MASKUSSA

Maskun kunnan strategia

Vuonna 2010 hyväksytty Maskun kunnan strategia luo tietyt raamit kunnan ja yhdistysten väliselle yhteistyölle ja kumppanuudelle. Strategian kantavana ajatuksena on visio Maskusta hyvien palvelujen sekä turvallisen ja viihtyisän asuin ympäristön kuntana. Pääosa strategian toteuttamisesta vastuutetaan luonnollisesti kunnalle ja viranomaisille, mutta kunnan ja yhdistysten välinen kumppanuus sisältyvät muutamiin strategisiin päämääriin.

Kolmas sektori ja asukkaat huomioidaan strategiassa ennen muuta palvelujen näkökulmasta: *Asiakslähtöiset, toimivat ja kilpailukykyiset palvelut* toteutetaan yhdessä maskulaisten asiakkaiden kanssa heiltä kysymällä. *Palvelutuotannon yhteistyö toisten kuntien, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa* pitää sisällään mahdollisuuden ostaa kunnan kannalta tärkeitä palveluita myös yhdistyksiltä ja järjestöiltä. Palveluita kehitetään henkilöstön ja asiakkaiden kanssa ja niitä tarjotaan mahdollisimman kattavasti kunnan eri alueilla. Palveluiden tuotantotapa valitaan asukkaiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kolmatta sektoria sivuaa myös *Maankäytön suunnitelmallisuus ja hyvä hallinta* –päämäärässä maininta haja-asutusalueiden jätevesihuollon rakentamisessa, jota kunta voi tukea, mutta jossa vastuu säilyy asukkailla. Kolmannelle sektorille olennaista lähidemokratia –periaatetta voidaan tulkita löytyvän myös periaatteesta *Sitoutunut ja yhteistyökykyinen johtajuus*, jossa tavoitellaan hallinnon läpinäkyvyyttä aktiivisella tiedottamisella kunnassa vireillä olevista asioista.

Kokonaisuutena Maskun kunnan strategia on kuitenkin perinteisestä hallinnon näkökulmasta rakennettu: paikallisia yhteisöjä tai kolmatta sektoria ei erityisemmin kannusteta osallistumiseen tai vastuun ottamiseen, kansalaistoimintaan ja kansalaisvaikuttamiseen. Esimerkiksi strategian keskeistä tavoitetta viihtyisästä ja turvallisesta asuin ympäristöstä edistetään ennen muuta kaavoituksen keinoin, ei asukkaita kuulemalla tai vastuuttamalla.

Maskun seurakunta ja kolmas sektori

Kirkon näkemyksen mukaan seurakunta muodostuu ihmisistä ja heitä yhdistävästä kristillisestä uskosta. Jokainen ihminen on näin ollen paitsi työn kohde, objekti, myös aktiivinen tekijä eli subjekti. Jokaisella on jotakin annettavaa yhteiseen hyvään. Palkattujen työntekijöiden lisäksi työtä vievät eteenpäin vapaaehtoiset (joita ennen kutsuttiin maallikoiksi). Jokaisen ei-työntekijän panos seurakunnan toimintaan on siis hyvin perusteltua teologisesti.

Maskun seurakunnan tulevaisuudenvisioissa vapaaehtoiset ovat jatkossa entistäkin tärkeämpiä seurakunnan perustoimintojen kannalta: diakoniatyössä, kasvatustyössä ja jopa julistustyössä. Verotulojen väheneminen varsinkin pienissä seurakunnissa pakottaa karsimaan virkoja ja korvaamaan palkattua henkilöstöä vapaaehtoisten työpanoksella. Samalla erilaiset järjestöt ja yhdistykset tulevat olemaan entistä useammin seurakunnan yhteistyökumppaneita.

Maskun seurakunta arvostaa vilkasta kansalaistoimintaa. Sillä ei ole erityistä strategiaa järjestöjen suhteen, mutta seurakunta haluaa olla mukana sekä vaikuttamassa yhteisissä projekteissa että myös mahdollisuuksien mukaan tarjota foorumia vapaaehtoistyön toteuttamiseen.

Seurakunnan palkatut työntekijät edustavat asiantuntijuutta seurakunnassa. Tämä asiantuntijuus on kuitenkin varsin kapea-alaista ajatellen koko yhteiskuntaa ja sen toimintoja. Seurakunnassa nähdäänkin, että on hyödyllistä kuulla myös järjestö- ja yhdistystoiminnassa olevia aktivisteja ja oman alansa asiantuntijoita silloin, kun on kyse seurakunnan omista tavoitteista nousevasta toiminnasta.

Maskun yhdistysten nykytila

Maskussa on patentti- ja rekisterihallituksen listojen mukaan jopa noin 140 yhdistystä. Käytännössä toimivia yhdistyksiä on noin 70. Näille yhdistyksille tehtiin sähköpostikysely marraskuussa 2011 ja seuraavat päätelmät perustuvat tuohon kyselyyn. Vastauksia saatiin yhteensä 45 kappaletta 31 yhdistyksestä. Nykytilaa peilataan myös viranhaltijoille ja luottamushenkilöille (14 kpl vastauksia eli 1/3) tehtyjä kyselyjä ja haastatteluja vasten.

Yleisimmät toiminta-alat olivat kylä- ja asukastoiminta sekä kulttuuritoiminta. Muita vahvoja aloja olivat liikunta- ja nuorisotoiminta. Yhdistykset tuottavat ennen muuta vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyviä hyvinvointipalveluja omalle jäsenistölleen ja jonkin verran myös ulkopuolisille. Monet näkevät tulevaisuudessa mahdolliseksi erilaisten palvelusopimusten teon kunnan tai seurakunnan kanssa; kyseeseen voisivat tulla esimerkiksi tapahtumien järjestäminen, alueiden hoito tai kerhotoiminta. Palveluntuotannon suhteen myös kuntapäätäjillä on kasvavia odotuksia.

Yhdistysten käytettävissä olevat tilat ovat pääsääntöisesti kunnalta, seurakunnalta tai joltain muulta taholta käyttöön saatuja. Jotkut toimivat myös vuokratiloissa ja osalla on omat toimitilat. Yhdistyksissä on myös valmiuksia antaa omia tiloja muiden käyttöön. Maskun kunnan omistamat tilat ovat yleensä yhdistyskäyttäjille ilmaisia. Säästökeskusteluissa tilojen maksullisuus on toisaalta noussut esille, samoin jopa joistakin kiinteistöistä luopuminen. Kyselyyn vastanneet päättäjät näkivät kuitenkin yhdistystilojen toiminnallisen arvon. Kunta ostaa liikuntaseuroilla saliaikaa myös kunnan ulkopuolelta, ja esillä on ollut tästä syystä varsinkin liitoskuntien liikuntatilojen käytön tehostaminen.

Yhdistykset ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä Maskun kunnan avustuspolitiikkaan: tukea saavat liikuntaseurat, kulttuuritoimijat ja kylätoimijat. Jonkin verran on ollut keskustelua avustuskriteereistä, jotka nimenomaan liikuntapuolella perustuvat tarkkaan pisteytykseen. Muilla järjestötoiminnan alueilla vastaavaan ei ole vielä nähty kuitenkaan tarvetta.

Tiedottamisessa yhdistysten käytössä on hyviä keinoja. Etenkin kahden viikon välein ilmestyvä kuntatiedote *Maskulainen* nähdään erinomaisena välineenä kertoa omista toiminnasta ja tapahtumista. Moni yhdistys julkaisee myös oma jäsenkirjettä ja -tiedotetta. Paikallislehdet (lähinnä Vakka-Suomen Sanomat) on myös koettu hyväksi välineeksi, mutta niitä ei kaikissa talouksissa lueta. Kunnan nettisivuja käytetään yhdistyksissä hyväksi vähän. Moni toivoi kunnan sivuille tapahtumakalenteria, joka auttaisi yhdistyksiä oman toiminnan suunnittelussa.

Kansalaisvaikuttaminen koettiin Maskussa vaikeaksi. Päättäjien vastauksissakin yhdistysten rooli kansalaistoimijoina ja lähidemokratian edistäjinä nähtiin yllättävän vähäisenä. Yhdistykset olivat kuitenkin käyttäneet monenlaisia keinoja pyrkiessään vaikuttamaan päätöksentekoon ja asioiden valmisteluun. Oma asiantuntemusta oli tarjottu valmisteluvaiheessa ja myös julkisuutta oli hyödynnetty. Toivelistalla onkin vuoropuhelun tiivistäminen: yhteiset tapaamiset päättäjien kanssa ja päättäjien jalkautuminen kentälle. Päättäjät suhtautuivat ajatukseen varovaisen myönteisesti.

Yhdistysten oman toiminnan kehittämisen avainkysymykset liittyvät tilojen käyttöön ja saatavuuteen sekä jonkin verran myös yhdistystoimijoiden rivien vahvistamiseen. Maskussa tosin yhdistystoimijoita riittää kohtuullisesti moniin muihin alueisiin verrattuna; erityiskysymyksenä on nuorten ja uusien asukkaiden mukaan saaminen.

Suuria koulutustarpeita yhdistyksillä ei vaikuttaisi olevan; tapahtumien järjestämiseen liittyviä tietoja ja taitoja kumminkin koetaan tarpeellisiksi nykyisessä lupa- ja ohjemaailmassa vahvistaa. Varainhankinta on myös yhdistysmaailman ikuiskysymyksiä, Maskussa on kyllä osattu hakea esimerkiksi hankerahoitusta. Valmiuksia ja halukkuutta yhdistysten keskinäiseen opastukseen löytyy kiitettävästi.

Tapahtumien järjestämisessä yhdistykset ovat tehneet jo pitkään yhteistyötä keskenään kuin myös kunnan kanssa, jonkin verran myös seurakunnan kanssa. Urheiluseurojen keskinäisellä yhteistyöllä on jo perinteitä muun muassa avustusperiaatteista ja tilavarauksista sopimisesta. Kylä- ja kotiseutuyhdistykset kokoontuvat *Maskun Kylästyneet* -nimisen elimen merkeissä. Lemun yhdistykset ovat tavanneet yhteisen *Kotiseutuneuvoston* nimissä.

TAVOITTEENA HYVINVOIVA JA AKTIIVISTEN ASUKKAIDEN MASKU

A) *Yhdistykset mahdollistavat kansalaistoiminnan*

Yhdistystoiminta tarjoaa mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen, itsensä kehittämiseen, harrastamiseen, kansalaisvaikuttamiseen ja yhteisöllisyyteen samoista asioista kiinnostuneiden kanssa. Yhdistystoiminnan tavoitteena on yleensä vapaa-ajantoiminnan järjestäminen jäsenistölle ja sitä kautta yhdistystoiminnalla on merkittävä vaikutus yksilön yleiseen hyvinvointiin ja identiteetin rakentamiseen ja sosiaalisen pääoman karttumiseen.

Yhdistystoiminta on hyvä väline juurruttaa ja sitouttaa muuttovoittoisessa kunnassa uusia asukkaita maskulaisuuteen. Aktiivinen kuntalaisuus luo viihtyisyyttä.

B) *Yhdistykset ovat kumppaneita toiminnan kehittämisessä*

Yhdistyksillä ja järjestöillä on oman toimintaympäristönsä kautta sellaista sisältö- ja kokemusasiatuntijuutta, jota kunnalla tai seurakunnalla ei useinkaan ole. Yhdistykset toimivat ruohonjuuritasolla, joten niillä on erinomaiset edellytykset toimintaympäristön muutoksen havainnointiin ja nopeaan reagointiin. Yhdistysten osaamista on tarkoituksenmukaista hyödyntää kunnan tai seurakunnan palveluja kehitettäessä tai vaikkapa maankäyttöä suunniteltaessa. Yhdistykset haluavat usein myös tuoda esiin omaa asiantuntijuuttaan ja etujaan koskevia viestejä päätöksentekijöille.

Kumppanuuden kulmakiviä ovat luottamus, tietopääoma ja lisäarvo; kaikki osapuolet kokevansa saavansa yhteistyöstä jotain sellaista, mitä ne eivät yksin toimien saisi.

C) *Yhdistykset ovat merkittäviä hyvinvointipalvelujen tuottajia*

Maskulaiset yhdistykset tuottavat pääasiassa vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyviä hyvinvointipalveluja. Ne lisäävät omalta osaltaan viihtyisyyttä ja niiden merkitys ja arvo korostuvat jatkossa sitä enemmän, mitä enemmän kiinnitetään huomiota ihmisten hyvinvointiin sekä erilaisten ongelmien ja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja näistä syntyviin yhteiskunnallisiin kustannuksiin. Erilaisten harrastustoimintojen tarjoaminen lapsille ja nuorille vähentää muun muassa ilkeiden riskien sekä perheiden muuttohaluja.

Kolmas sektori nähdään entistä useammin tulevaisuudessa erilaisten palveluaukkojen täydentäjänä. Yhdistykset voivat toimia monin tavoin paikallistalouden edistäjinä ja jo nyt muutamat yhdistykset tuottavat palveluja esimerkiksi ostopalveluna.

D) *Yhdistystenkin toiminta on asiakaslähtöistä*

Yhdistysten on tärkeä pohtia ja selkiyttää omia toimintoja, toimintaperiaatteita, arvoja ja tavoitteita alati muuttuvassa toimintaympäristössä. Yhdistyksen oman jäsenkunnan odotukset ja vaatimukset toiminnalle saattavat olla hyvinkin ristiriitaisia ulkoapäin tulevien odotusten kanssa. Osa yhdistyksistä suuntautuu entistä selkeämmin erilaisten palvelujen tuottajiksi, osa jatkaa perinteisen järjestötoiminnan perinnettä. Yhdistyksen tulee tehdä sitä, mikä tuntuu luontevalta ja mikä on sille ominaista.

Menestyvä yhdistys ei tarjoa jäsenistölleen pelkästään talkoita ja kokouksia. Olennaista olisi löytää kullekin yhdistysaktiiville väylä toteuttaa omaa kiinnostusta ja osaamista. 2000-luvun talkookulttuurissa arvostetaan muutakin kuin fyysistä työtä.

YHTÄ KÖYTTÄ –OHJELMAN STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT

1. *Toimiva vuoropuhelu päättäjien ja 3. sektorin välillä*
2. *Alueellinen tasa-arvo*
3. *Yhdistykset palvelutuotannon kumppaneina*
4. *Yhdistystilojen käytön kehittäminen*
5. *Aktiivinen ja osaava 3. sektori*
6. *Viihtyisä ja turvallinen ympäristö*
7. *Yhdistystoimintaa arvostetaan*
8. *Avoin ja aktiivinen tiedottaminen*
9. *Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen*

1. Toimiva vuoropuhelu päättäjien ja 3. sektorin välillä

- Päättäjien ja 3. sektorin yhteinen Yhdistysparlamentti järjestetään 2 kertaa vuodessa
- Kunnalla ja seurakunnalla on nimetty yhteyshenkilöt, joiden vastuualueeseen kuuluu yhdistystoiminta
- Kunta ja seurakunta hyödyntävät yhdistysten asiantuntemusta asioita valmisteltaessa ja palveluita kehitettäessä
- 3. sektori huomioidaan Maskun kunnan ja seurakunnan strategiatyössä

2. Alueellinen tasa-arvo

- Julkinen ja 3. sektori tuottavat monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille koko Maskun alueella
- Yhdistystoimintaa tuetaan sekä taajamissa että kylissä
- Yhdistykset tekevät keskenään yhteistyötä yli vanhojen kuntarajojen

3. Yhdistykset palvelutuotannon kumppaneina

- Luodaan palvelusopimuskäytäntö kunnan ja yhdistysten kanssa erilaisten palvelujen tuottamisesta (mm. maisemanhoito, tapahtumien järjestäminen)

4. Yhdistys- ja harrastustilojen käytön kehittäminen

- Kunnan omistamiin yhdistystaloihin perustetaan eri toimijoita kokoavat talotoimikunnat
- Tehostetaan kunnan omien sali- ja liikuntapaikkojen käyttöä
- Kunnan omistamat harrastustilat pyritään pitämään maksuttomina
- Yhdistysten omistamia tiloja ja tarvikkeita tarjotaan myös muille yhdistyksille

5. Aktiivinen ja osaava 3. sektori

- Järjestetään yhdistyksille koulutusta sekä julkisen sektorin toimesta että keskinäisellä yhteistyöllä
- Järjestetään tilaisuuksia, joissa maskulaiset yhdistykset voivat tehdä toimintaansa tunnetuksi
- 3. sektori etsii yhteistyökumppanuuksia toiminnallisia ja muita rajoja ylittäen (mm. oppilaitokset ja yritykset)

6. Viihtyisä ja turvallinen ympäristö

- Uusien asukkaiden vastaanottoon ja juurruttamiseen kehitetään välineitä yhdistysten, kunnan ja seurakunnan yhteistyöllä
- Asuinalueiden viihtyisyys on kaikkien asia – ei vain kaavoittajan
- Maankäytön suunnittelussa osallistetaan yhdistyksiä ("kaavaraati")

7. Yhdistystoimintaa tuetaan ja arvostetaan

- Maskun kunta jatkaa yhdistystoiminnan taloudellista tukemista – tavoitteena koko yhdistyskentän tasapuolinen huomioiminen
- Yhdistystoiminnan arvo hyvinvoinnin tuottajana ja syrjäytymisen ehkäisijänä tunnustetaan – kaikkea ei voi laskea suoraan euroissa
- Yhdistysten arvo asukkaiden äänen välittäjinä eli lähidemokratiatoimijoina tunnustetaan

8. Avoin ja aktiivinen tiedottaminen

- Maskulainen –kuntatiedote edelleen keskeinen kaikkien toimijoiden tiedotusväline
- Maskun kunnan nettisivuille luodaan tapahtumakalenteri
- Kunnan nettisivuille enemmän interaktiivisuutta – kyselyitä, kommentointimahdollisuuksia
- Kaikki toimijat lisäävät uusien välineiden, kuten sosiaalisen median hyväksikäyttöä

9. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- Julkinen ja 3. sektori tuottavat monipuolisia harrastusmahdollisuuksia nuorille
- Maskun kunta kehittää nuorisotiloja niin tilojen kuin toimintojenkin osalta yhdessä 3. sektorin ja seurakunnan kanssa
- Nuorten osallisuutta itseään koskevaan päätöksentekoon lisätään sekä julkisen että kolmannen sektorin toiminnassa: nuorisoparlamentin ohella kunnassa tulisi panostaa esimerkiksi oppilaskuntatoimintaan
- Yhdistykset tekevät yhteistyötä koulujen kanssa